

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Svk/28/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8022200142
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:8022200142.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu, JUDr. Jana Martinčeková ako členka senátu a JUDr. Martin Tiso ako člen senátu vo veci žalobkyne: P. G. E., H. XX. U. XXXX, A. XXX, zastúpenej: JUDr. Michal Barnovský, advokát, Nám. gen. Štefánika 532/7, Stará Ľubovňa, proti žalovanému: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Dobrovičova 12, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 3. januára 2022, č. sp. 1258/2022-3010, č. z. 15/2022, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1 S 14/2022-60 zo 7. februára 2023 takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť žalobkyne sa zamietá.
- II. Účastníkom sa nepriznáva právo na náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva Okresného úradu Stará Ľubovňa rozhodnutím z 19. júna 2002 nariadil pozemkové úpravy v k. ú. A. v zmysle § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách v znení účinnom do 30. apríla 2014 (porov. § 42i cit. zák.). Na tento účel zhotoviteľ rozdelil obvod pozemkových úprav na 10 projektových blokov, ktoré sa delili na 92 lokalít a tie následne na 115 projekčných celkov. Rozhodnutím z 31. augusta 2015 pozemkový odbor schválil register pôvodného stavu s dodatkom, podľa ktorých bola žalobkyňa vlastníčkou viac než 1600 parciel o celkovej výmere viac než 117 ha vo viacerých lokalitách. Ďalším rozhodnutím z 9. októbra 2015 schválil návrh zásad funkčného usporiadania územia a na jeho základe sa vypracoval návrh zásad usporiadania nových pozemkov z 30. novembra 2015. Podľa ods. 3 prvého bodu týchto zásad sa nové pozemky mali prideliť v celom obvode pozemkových úprav, no spravidla budú scelené v lokalite, kde sa nachádzali pôvodné pozemky; výnimku podľa druhého bodu mali tvoriť lesné pozemky. Podľa ods. 3 štvrtého bodu majú mať pozemky poľnohospodárskej pôdy výmeru najmenej 400 m², pričom ak na vlastníka pripadne menšia výmera, spoja sa do jedného pozemku. Podľa ods. 3 šiesteho bodu platilo, že umiestnenie pozemkov, ktoré už presahujú 400 m², sa zachová. V ods. 3 sedemnástom bode sa pre lokalitu Záhora, kde sa plánuje individuálna bytová výstavba, určilo, že grafický podklad dodá obec, nové pozemky sa umiestnia približne tam, kde mali vlastníci pôvodný pozemok, pričom podľa možností mali byť scelené do podielu 1/1. Tieto zásady boli vyhlásené za platné od 11. apríla 2016.

2. Na základe týchto podkladov zhotoviteľ projektu spracoval projekt pozemkových úprav, ktorého súčasťou bol návrh nového usporiadania pozemkov (rozdeľovací plán). Výpis z neho bol žalobkyni doručený 2. októbra 2017 a tá 2. novembra 2017 podala námietky. V nich jednak nesúhlasila s umiestnením častí parciel do okrajových lokalít a žiadala malé parcely prideliť k veľkej. Konkrétne

vzniesla k rozdeľovaciemu plánu 20 pripomienok: (1) V lokalitách Stražka a Nad ploty sa jej navrhuje priznať menšia výmera než vlastní, okrem toho k jednej navrhovanej parcele nie je zabezpečený prístup. (2) V lokalite Losy I sa jej navrhuje menšia výmera, v lokalite Losy II sa jej nenavrhuje žiadna výmera, naproti tomu v hone Verbky sa jej navrhuje vyššia výmera než má; s takouto kompenzáciou medzi honmi nesúhlasí. (3) V lokalite Niže sela, ktorá je určená na záhradkárčenie, nesúhlasí s navrhnutou jednou parcelou vo výlučnom vlastníctve a jednou, kde má byť podielovou spoluvlastníčkou. (4) V lokalitách Ždiarik, Hluboká dolina, Predný lán a Zadný lán sú navrhnuté parcely nesprávne rozdelené na bloky, pretože v Hl. doline sa jej navrhuje výrazne menšia výmera, zato v Zadnom láne výrazne väčšia. (5) V lokalitách Stodoliská, Nad Bartošanskou skalkou a Pod Bartošankou je pre ňu navrhnutá menšia výmera, z čoho v Stodoliskách žiadna, hoci tam vlastní určité pozemky. (6) V lokalitách Pod Gregoriankou a Gregorianky má navrhnutú menšiu výmeru, navyše pozemky sa navrhujú Pod Gregoriankou, kde sú náletové dreviny, hoci jej pôvodné pozemky sú čistá lúka. (7) V lokalite Homolovačka vlastní viaceré pozemky prístupné zo štátnej cesty, takže žiadala, aby sa scelili do jedného pozemku. (8) V lokalite Kasperová nesúhlasila s rozdrobením svojho vlastníctva, okrem sa jej navrhuje menšia výmera než vlastní. (9) Na nový pozemok v lokalite Uuhľarky nie je prístup. (10) V lokalite Čerteže žalobkyňa nesúhlasila s navrhovaným pozemkom, ktorý nezohľadňuje, že v lokalite Kašperová „prenechala“ časť výmery inému vlastníkovi. (11) V lokalite Pripor sú pre žalobkyňu navrhnuté dva pozemky, z ktorých dva sú v skalnatom teréne, kde dovtedy nič nevlastnila. (12) V lokalite Dudkova skala sa žalobkyňa navrhuje pozemok výrazne vyššej výmery, než vlastnila (zrejme kompenzácia za to, čo sa jej inde nepridělilo), no bez prístupu a bola tu zvýhodnená obec. (13) V lokalite Polianka a Nad polianky sa žalobkyňa navrhuje výrazne menšia výmera než vlastní, lebo zvyšok dostala starostka obce. (14) V lokalite Zadiel sú pre žalobkyňu navrhnuté nevhodné pozemky (mokrade, nálety), ktoré nikto nechcel, navyše novovytvorená cesta k nim vedie odnikiaľ. (15) V lokalite Medzi drahy sa namiesto doterajších pozemkov, z ktorých väčšina bola umiestnená v strede, navrhujú pre žalobkyňu pozemky na okraji, medzi ktorými nemá potrebný priechod pre dobytok. (16) V lokalite Zahora sú žalobkyňa navrhnuté štyri nové pozemky, ktorých výmera je nižšia než to, čo vlastní doteraz, navyše časť z nich má vlastníť v spoluvlastníctve. (17) Žalobkyňa ďalej namietla proti manipulácii s lesnými pozemkami. (18) V lokalite Zahora sú osoby z rôznych rodín navrhnuté ako spoluvlastníci nových pozemkov. (19) Nesúhlasila ani so scelením pozemkov pre starostku, jej príbuzných a poslancov obecného zastupiteľstva. (20) Konečne, žalobkyňa preventívne namietla proti umiestneniu všetkých obecných pozemkov. Ďalším podaním z 15. decembra 2017 žalobkyňa doplnila ďalšie tri námietky.

3. Pozemkový odbor na stretnutí so žalobkyňou 5. a 6. júna 2018 prerokoval jej námietky, zároveň sa k nim vyjadril spracovateľ projektu. Žalobkyňa časť z nich vzala späť, neskôr však písomne prejavila, že na všetkých trvá. Pretože sa nepodarilo námietky vyriešiť, predložil ich pozemkový odbor Okresnému úradu Prešov, odboru opravných prostriedkov, ktorý o nich rozhodol rozhodnutím zo 14. júna 2019, č. OU-PO-OOP6-2019/017491-03-LIM samostatnými výrokmi takto: (I.) Námietke č. 1 čiastočne vyhovel a nariadil prepracovanie projektu tak, aby žalobkyňa mala na svoj pozemok prístup z cesty. Vo zvyšku ju zamietol, pretože rozdiel vo výmerách vznikol tým, že žalobkyňa medzi rokmi 2015 a 2017 nakúpila pozemky od iných účastníkov, s ktorými už bolo prerokované umiestnenie inde. Podľa § 6 ods. 4 zákona č. 330/1991 Zb. tak nemôže namietat tieto výsledky. (II.) Námietke č. 2 nevyhovel, pretože lokalita Losy je jednotná (nečlení sa na Losy I a Losy II) a navrhnutý pozemok žalobkyne zodpovedá pôvodným pozemkom v tejto lokalite. (III.) Námietke č. 3 nevyhovel, lebo výmera a umiestnenie pozemku zodpovedalo zásadám umiestnenia nových pozemkov. (IV.) Námietke č. 4 nevyhovel, pretože pozemky boli navrhnuté v rámci jednotlivých lokalít, len za trvalé trávne porasty zo Zadného lanu (kde zostala orná pôda) boli navrhnuté pozemky inde, čo však zodpovedá zásadám. (V.) Na námietku č. 5 neprihliadal, lebo ju žalobkyňa vzala späť (a späťvzatie nemohla neskôr odvolať). (VI.) Námietke č. 6 nevyhovel, pretože preverením podkladov sa zistilo, že už súčasné pozemky žalobkyne sú v určitej miere zarastené a nie sú „čistou lúkou“. (VII.) Námietke č. 7 nevyhovel, lebo súčasné pozemky sú síce pri ceste, no nie všetky sú z nej prístupné, ako to tvrdí žalobkyňa. Novonavrhované pozemky sú prístupné z cesty, ale bolo treba rešpektovať aj záujmy ostatných vlastníkov, ktorých nemožno ukrátiť na prospech žalobkyne. (VIII.) Na námietku č. 8 neprihliadal rovnako na námietku č. 5, napriek tomu však uviedol, že žalobkyňa má namiesto existujúcich 46 pozemkov navrhnuté tri, takže vlastníctvo sa jej sčeluje, dokonca ich výmera je väčšia v jej prospech. Primeranosť však treba hodnotiť v rámci celého obvodu pozemkových úprav, kde je dodržaná. (IX.) Námietke č. 9 vyhovel a nariadil prepracovanie projektu tak, aby mala žalobkyňa prístup na nový pozemok. (X.) Námietke č. 10 nevyhovel, pretože hoci je pre žalobkyňu navrhnutá o niečo menšia výmera, v celom obvode pozemkových úprav je primeranosť zachovaná a umiestnenie navrhnutých pozemkov zodpovedá existujúcim. (XI.) Námietke č. 11 nevyhovel, pretože prevažná väčšina navrhnutých pozemkov sa nachádza na miestach, kde má žalobkyňa pôvodné pozemky. (XII.)

Námietke č. 12 nevyhovel, pretože lesné pozemky navrhnuté žalobkyni v Dudkovej skale sa svojou výmerou len minimálne líšia od pôvodných. Dudkova skala totiž susedí s lokalitami Lančkovo a Háj - Jarabinský prielom, ktoré všetky sú tvorené lesnými pozemkami a výmery medzi nimi bolo treba upraviť; vychádzalo sa pritom z ods. 3 druhého bodu zásad nového usporiadania pozemkov. (XIII.) Námietke č. 13 vyhovel a nariadil prepracovať projekt tak, aby v lokalite Nad polianky sa žalobkyni navrhli pozemky zodpovedajúce pôvodným pozemkom. (XIV.) Námietke č. 14 nevyhovel, pretože navrhnuté pozemky svojím umiestnením zodpovedajú pôvodným pozemkom, navyše menší počet pozemkov je pre žalobkyňu výhodnejší. Lokalita Za diel je prístupná riadnymi cestami z iných lokalít. (XV.) Námietke č. 15 nevyhovel, pretože už pôvodné pozemky žalobkyne boli čiastočne zarastené porastami krovitých drevín, preto by získala neoprávnenú výhodu na úkor ostatných účastníkov pozemkových úprav (s ktorými je rovná), ak by sa jej navrhovaný pozemok umiestnil tam, kde vôbec žiadne také porasty nie sú. (XVI.) Námietke č. 16 čiastočne vyhovel a nariadil prepracovať projekt tak, aby jeden z navrhovaných pozemkov bol rozdelený na dva s menším počtom spoluvlastníkov. Vo zvyšku jej nevyhovel, pretože navrhované pozemky majú väčšiu výmeru než pôvodné, nie menšiu ako tvrdí žalobkyňa. (XVII.) Námietke č. 17 nevyhovel, lebo usporiadanie lesných pozemkov vychádza zo schválených zásad. (XVIII.) Námietke č. 18 nevyhovel, lebo žalobkyňa nemá legitimáciu vznášať námietky v prospech iných vlastníkov. (XIX.) Námietke č. 19 nevyhovel, lebo námietka bola neurčitá a neobsahuje žiadne dôvody, okrem toho umiestnenie pozemkov bolo s príslušnými vlastníkmi prerokované. (XX.) Námietke č. 20 nevyhovel, pretože žalobkyňa nie je oprávnená uplatňovať práva za obec. Na ďalšie námietky obsiahnuté v podaní z 15. decembra 2017 neprihliadol, pretože boli uplatnené po zákonnej lehote.

4. Žalobkyňa podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré bolo predložené žalovanému. Ten v odvolacom konaní požiadal zhotoviteľa o dodatočné stanovisko a následne dal žalobkyni možnosť sa k nemu vyjadriť. Preskúmaným rozhodnutím z 3. januára 2022 potom zmenil rozhodnutie okresného úradu v bodoch V. a VIII. a námietkam č. 5 a 8 nevyhovel, vo zvyšku ho však potvrdil. Po zhrnutí priebehu konania uviedol, že žalobkyňa vstupovala do pozemkových úprav s 1679 pozemkami o výmere 1.178.294 m², no po roku 2015 sa stala (spolu)vlastníčkou ďalších parciel. K 11. augustu 2015, kedy sa prerokovali požiadavky na umiestnenie nových pozemkov, vlastnila pozemky o výmere 1.198.739 m², a k 26. júlu 2017 (teda pred zverejnením rozdeľovacieho plánu) vlastnila 2030 parciel (z toho 112 v celku, ostatok v podielovom spoluvlastníctve) o výmere 1.425.331 m². V rozdeľovacom pláne sa jej pritom navrhujú pozemky o celkovej výmere 1.423.846 m², teda o 0,11 % menej, no ich hodnota je o 2,2 % vyššia než v pôvodnom stave. Podľa žalovaného tak nové pozemky sú primerané pôvodným pozemkom v zmysle ustanovení § 11 ods. 4 a 5 zákona č. 330/1991 Zb. K námietkam žalobkyne, že je vlastníčkou väčšiny výmery pozemkov v k. ú. A. a ešte aj majiteľkou väčšiny podielov v družstve Poľana, ktoré obhospodaruje väčšinu pozemkov, no napriek tomu sa nevyhovelo jej návrhu na scelenie pozemkov a navrhnuté pozemky sú v neprimeranej polohe, na miestach, kde nemala nič, žalovaný zdôraznil, že primeranosť z hľadiska polohy a hospodárskeho stavu nie je určená matematicky. Druhy pozemkov boli komisionálne upresnené v roku 2014 a podľa zistení žalobkyňa v pôvodnom stave (spolu)vlastní 575 parciel ornej pôdy, 1096 parciel trvalých trávnych porastov, 59 parciel ostatných plôch a cca 400 lesných pozemkov. V novom stave sa pre ňu navrhuje 11 pozemkov ornej pôdy, 67 pozemkov trvalých trávnych porastov a 1 pozemok ostatných plôch, ako aj 276 lesných pozemkov, a to všetko v súlade s platnými zásadami pre umiestnenie nových pozemkov. Scelevali sa pozemky vždy v rámci jedného projekčného bloku a v ňom spravidla v rámci tej istej lokality a z komasačného koeficientu 8,93 je zrejme, že scelenie pozemkov žalobkyne je výrazné. Tým sa naplnil účel pozemkových úprav a vytvorili sa podmienky na racionálnejšie využívanie pozemkov a umožní sa aj racionálnejšie usporiadanie budúcich nájomných vzťahov. Rozmiestnenie pozemkov ich užívanie neobmedzuje. Žalobkyňa mohla v procese pozemkových úprav uplatňovať všetky práva, no nie je možné vždy vyhovieť každému vlastníkovi, ani vlastníkom s väčšou výmerou na úkor vlastníkov s menšou výmerou. K námietke svojvoľného stanovenia hodnoty žalovaný odkázal na § 9 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. a nadväzujúcu vyhlášku Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 38/2005 Z. z. o určení hodnoty pozemkov a porastov na nich na účely pozemkových úprav. Žalovaný zopakoval, že pri navrhovaní nových pozemkov sa zachovávala výmera v projekčných blokoch, no nie vždy v každej lokalite. Požiadavky žalobkyne na scelenie a umiestnenie sa v celom rozsahu rešpektovali v lokalitách Losy, Verbky, Straška, Nad ploty, Ositiny-Oblisok, Bučok, Predné skaly, Hromadské, Zadné skalky, Nižné lúky, Ždiarik, Hluboká dolina, Predný a Zadný lán, Bartošanka, Pod Gregoriankou, Medzi jarky, Kurtoho rovienska, Kasperova, Pod uhliarkami, Záhora, Horný a Dolný prípor, Pašiky, Zaradivské, Panské dolinky, Kočkodanovka a Soliská. Prípadné posuny v niektorých lokalitách (ale v rámci jedného projekčného bloku) boli zapríčinené tým, že žalobkyňa počas pozemkových úprav neustále dokupovala nové pozemky. K námietke žalobkyne, že nebola posúdená spoločne s ďalšími účastníkmi, žalovaný upozornil, že počas konania o takého posudzovanie nežiadali

všetci uvádzaní účastníci. Ak by sa tejto požiadavke dodatočne vyhovel, museli by sa navrhované pozemky iných vlastníkov presúvať do iných blokov. Žalovaný znova zdôraznil, že kvôli dokupovaniu pozemkov žalobkyňou po prerokovaní návrhov umiestnenia nebolo možné jej ich sceliť na jednom mieste; žalobkyňa tak podľa § 6 ods. 4 zákona č. 330/1991 Zb. musela akceptovať výsledky doterajšieho konania. Žalovaný porovnal situáciu konkrétnych vlastníkov, vo vzťahu ku ktorým sa žalobkyňa cítila diskriminovaná, a zistil, že tí majú oproti žalobkyňi omnoho menšiu celkovú výmeru, navyše omnoho menej rozdrobenú. Pokiaľ žalobkyňa namietala rozdeľovací plán v lokalite Záhora, žalovaný odkázal na schválené zásady umiestnenia nových pozemkov. V súlade s nimi sa v tejto lokalite vytvorili tri samostatné celky a časť (12 až 18,5 %) výmery sa vyčlenila na cesty, ktoré prejdú do vlastníctva obce. Každý vlastník v tejto lokalite prispel na cesty rovnakým podielom. Pozemky vytvorené v tejto lokalite nie sú stavebné, ale tvoria rezervu pre prípadný stavebný rozvoj obce. Žalovaný preskúmal aj podklady vo vzťahu k námietkam č. 5 a 8, na ktoré okresný úrad neprihliadal. Námietku č. 5 nepovažoval za dôvodnú, lebo v lokalite Stodoliská sa podľa dohody mali sceliť pozemky vlastníka S. a výmera žalobkyne z tejto lokality sa pričlenila k výmere v lokalite Bartošanka. Námietku č. 8 nepovažoval za dôvodnú, lebo navrhnuté pozemky v lokalite Kasperová majú väčšiu výmeru než pôvodné pozemky žalobkyne. V tejto časti tak žalovaný zmenil prvostupňové rozhodnutie tak, že obe námietky zamietol. Vo zvyšku ho však považoval za zákonné. Na záver dodal, že tak zákon, ako aj zásady umiestnenia nových pozemkov platia pre všetkých vlastníkov. Pri vyhotovení projektu pozemkových úprav však muselo dochádzať k scelfovaniu pozemkov aj z rôznych lokalít, hoci v tom istom projekčnom bloku. Vo výsledku však treba vyvážiť záujmy a požiadavky všetkých vlastníkov, takže ich nie je možné vždy v celom rozsahu dodržať. Pozemky žalobkyne boli nesporne scelené a menší počet bude racionálnejšie užívateľný.

5. Správnu žalobu žalobkyne zamietol správny súd tu napadnutým rozsudkom č. k. 1 S 14/2022-60. Po rekapitulácii priebehu konania a podaní účastníkov zdôraznil, že v zmysle § 134 ods. 1 SSP preskúmava žalobu len v rozsahu žalobných bodov obsiahnutých v správnej žalobe [§ 182 ods. 1 písm. e) SSP]. Za súčasť žalobných bodov však nemohol považovať obsah odvolania, na ktoré žalobkyňa odkázala. Žalovaný a okresný úrad pri posudzovaní námietok žalobkyne konali v rámci správnej úvahy, do ktorej môže správny súd vstupovať len obmedzene. Správny súd zdôraznil, že pozemkové úpravy sú špecifický proces, ktorého cieľom je (vo verejnom záujme) odstrániť rozdrobenosť vlastníctva. Preto dochádza k obmedzeniu vlastníckeho práva individuálneho vlastníctva, ktorý však výmenou za svoje pozemky získava vlastníctvo k inému pozemku. V prerokovanej veci vlastníci v obvode pozemkových úprav v súlade s § 11 ods. 23 zákona č. 330/1991 Zb. prerokovali zásady na umiestnenie nových pozemkov, ktoré boli (po vyhodnotení jednej námietky) vyhlásené za platné od 11. apríla 2016. Žalovaný a okresný úrad vo vzťahu k námietkam č. 6, 14 a 15 jasne vyhodnotili, že navrhované pozemky žalobkyne sú primerané aj hospodárskym stavom v zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb., čo zistili aj z terénnych pochôdzok za účasti zhotoviteľa a z verejne dostupných podkladov. Žalobkyňa ani v konaní nijako nepreukázala, že by jej nové pozemky neboli hospodársky primerané. K jej odkazom na údajne odlišné usporiadanie vlastníctva A.. M. a jeho manželky správny súd uviedol, že toto usporiadanie nie je predmetom konania; preto ani nepripojil spisy, ktoré sa ich týkajú. Nesúhlasil v tejto súvislosti ani s porušením zásady materiálnej rovnosti účastníkov podľa § 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), pretože nezistil, že by okolnosti uvedených osôb boli podobné okolnostiam u žalobkyne, najmä celkovou výmerou ich pozemkov a dohodou o ich umiestnení. Správny súd zopakoval, že nesúhlas žalobkyne s rozdeľovacím plánom sám osebe neznamená zásah do jej vlastníckeho práva. Navyše, žalovaný aj okresný súd relevantné námietky žalobkyne akceptovali. K tvrdeniam o neprimeranosti správny súd odkázal na výpočet žalovaného, podľa ktorého navrhnuté pozemky sú vo svojom komplexe o 0,11 % menšie a o 2,2 % hodnotnejšie, čo je v súlade s § 11 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb. a judikatúrou. Žalobkyňa má 16 parciel navrhnutých do blízkosti svojho syna a potom, čo okresný úrad vyhovel aj jeho námietkam, ich má byť až 22. Povinnosťou okresného úradu a žalovaného bolo zabezpečiť spravodlivú rovnováhu medzi všeobecným záujmom a ochranou individuálnych práv účastníkov, no nie zohľadňovať len záujmy jedného z nich. Podľa správneho súdu aj umiestnenie pozemkov pre obec Jarabina je v súlade so schválenými zásadami, ktoré žalobkyňa nenamietala. Preskúmané rozhodnutie ako celok nepovažoval ani za nepreskúmateľné, pretože jeho úvahy vychádza z konkrétnych faktov a ustanovení právnych predpisov. Správny súd na záver odmietol vykonať navrhované dôkazy (vrátane výsluchu svedka P.. N. - zamestnanca zhotoviteľa projektu pozemkových úprav), pretože neboli potrebné na preskúmanie zákonnosti v zmysle § 119 SSP a nešlo o prípad uvedený v § 120 SSP.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

6. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobkyňa domáha zrušenia toto rozsudku, eventuálne jeho zmeny tak, že sa zruší preskúmané rozhodnutie a vec sa vráti na ďalšie konanie. Svoju kasačnú sťažnosť oprela o dôvod uvedený v § 440 ods. 1 písm. f) SSP, pretože postupom správneho súdu bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. (1) Toto porušenie videla predovšetkým v tom, že správny súd jej na pojednávaní v rozpore s § 112 ods. 3 SSP neumožnil vyjadriť sa k právnej stránke veci a predniesť svoj konečný návrh. (2) Rovnako nepostupoval ani podľa § 181 ods. 2 CSP a neurčil sporné a nesporné skutočnosti, ani s tým, aké dôkazy nevykoná. (3) Ďalej žalobkyňa vytkla správne mu súdu, že nevykonal dokazovanie navrhnutým svedkom P. N., ktorý sa podľa nej mal vyjadriť k porušeniu zásady materiálnej rovnosti účastníkov, a ani spismi týkajúcimi sa iných účastníkov pozemkových úprav, ktorými žalobkyňa takisto chcela preukázať porušenie tejto zásady. (4) Rozsudok správneho súdu je podľa žalobkyne nedostatočne odôvodnený vo viacerých častiach. (4.1) Nie je z neho zrejmé, či je stanovisko žalovaného udržateľné aj k iným námietkam než k tým, ktorým bolo vyhovené. Jeho záver, že skutkový stav sa zisťoval z pochôdzok a verejne dostupných údajov, nemá oporu v preskúmaných rozhodnutiach a ich odôvodneniach a správny súd sám nahradil tento nedostatok. V procese pozemkových úprav sa ignoroval hospodársky stav pozemkov, a tak pozemky, ktoré majú pripadnúť žalobkyňi, nie sú primerané jej pôvodným pozemkom v zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb. Žalovaný svoj záver, že túto primeranosť nemožno hodnotiť matematicky, o nič neopiera. Pojem „hospodársky stav“ nie je definovaný, konajúce orgány ho mali vyložiť a zisťovať. Ako príklad žalobkyňa uviedla, že niektoré trvalé trávne porasty sú v skutočnosti zarastené náletovými drevinami, čo namietala vo svojich podaniach. Odkazmi na informácie z webstránky obce Javorina sa snažila poukázať na geografické pomery jej územia, s ktorými sa konajúce orgány dostatočne neoboznámili, no ktoré logicky ovplyvňujú hodnotu pozemkov. Ani žalovaný, ani správny súd sa s touto argumentáciou nevyrovnali. Ich povinnosťou však bolo zaoberať sa primeranosťou všetkých nových pozemkov, a ak to správny súd neurobil, je jeho rozsudok nedostatočne odôvodnený; z dôvodu „procesnej istoty“ žalobkyňa tento dôvod uplatnila aj ako nesprávne právne posúdenie veci. (4.2) Nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku videla žalobkyňa aj v tom, že nedostatočne skúmal porušenie materiálnej rovnosti podľa § 3 ods. 5 Spr. por. medzi ňou a P. M. a jeho manželkou na druhej strane. Ako príklad uviedla lokalitu Záradivské, kde ich pozemky o výmere 35 ha boli zlúčené tak, aby spolu susedili na miestach, kde pôvodne žiadne pozemky nemali. V skúmaných pozemkových úpravách sa postupovalo rôzne voči rôznym účastníkom, návrhy a podnety žalobkyne neboli brané do úvahy, na čo správny súd nereagoval, a tak je jeho odôvodnenie nedostatočné. (4.3) Konečne, správny súd sa nedostatočne vyporiadal s jej námietkou, že nové usporiadanie pozemkov neodstraňuje prekážky v zmysle § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 330/1991 Zb. Ignorovanie požiadaviek žalobkyne, ktorá spolu so synom vlastní väčšinu pozemkov, je v rozpore s požiadavkou na racionálne usporiadanie vlastníctva.

7. Žalovaný navrhol zamietnuť kasačnú sťažnosť, pretože rozsudok správneho súdu považoval za správny a riadne odôvodnený.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

8. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) v medziach uplatnených sťažnostných bodov (§ 453 ods. 2 SSP). A. K neumožneniu záverečného vyjadrenia k veci v zmysle § 112 ods. 3 SSP

9. Žalobkyňa ako prvý sťažnostný bod namieta, že správny súd jej nedal možnosť predniesť záverečné vyjadrenie k veci. Podľa § 112 ods. 1 SSP po začatí pojednávania predseda senátu alebo poverený člen podá správu o priebehu administratívneho konania a účastníci prednesú svoje návrhy. Ďalší priebeh pojednávania určuje predseda senátu podľa okolností prípadu (§ 112 ods. 2 SSP). Podľa § 112 ods. 3 SSP na záver pojednávania vyzve správny súd účastníkov, aby sa vyjadrili k právnej stránke veci a predniesli svoj konečný návrh. V prerokovanej veci správny súd nariadil pojednávanie na 7. februára 2023, z ktorého bol vyhotovený záznam technickým zariadením v zmysle § 117 ods. 1 SSP, ktorý je pripojený k súdному spisu. Kasačný súd po oboznámení sa s jeho obsahom zistil, že po vyvolaní veci a začatí pojednávania predseda senátu v rozpore s § 112 ods. 1 SSP neoboznámil obsah administratívnych spisov (čo však žalobkyňa nenamieta), následne udelil slovo právne mu zástupcovi žalobkyne a zástupcovi žalovaného. Podľa obsahu záznamu sa predseda senátu výslovne dopytoval, či tieto prednesy možno považovať aj za konečný návrh, s čím obaja súhlasili. Pritom nič nebránilo právne mu zástupcovi žalobkyne, aby na túto výzvu namiesto prejavu súhlasu predniesol samostatné vyjadrenie v zmysle § 112 ods. 3 SSP. Podľa kasačného súdu tak správny súd síce pomerne hŕtne, ale predseda len dal žalobkyňi (jej právne mu zástupcovi) možnosť uplatniť toto právo, a preto táto sťažnostná námietka neobstojí.

B. K nepoužitiu § 181 ods. 2 SSP

10. Ako druhý sťažnostný bod žalobkyňa vyčíta správne mu súdu, že v rozpore s § 181 ods. 2 CSP neurčil, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré za sporné, aké dôkazy vykoná a ako vec predbežne právne posúdil. V súvislosti s týmto ustanovením kasačný súd odkazuje na svoju medzičasom ustálenú judikatúru, podľa ktorej sa ustanovenie § 181 ods. 2 CSP nepoužije v správnom súdnom konaní, pretože ho vytláča lex specialis, ktorým je § 112 SSP, a jeho aplikácia nezodpovedá účelu ani povahe správneho súdnictva (porov. rozsudky tunajšieho súdu sp. zn. 7 Svk 19/2021, 2 Svk 5/2022, 5 Svk 22/2021, ale aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 416/2023). Okrem toho sa porušenie cit. § 181 ods. 2 CSP ani v civilnom sporovom konaní nepovažuje za takú vadu, ktorá by zakladala porušenie práva na spravodlivý proces (porov. v tomto smere napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 56/2020, judikát R 60/2021). Námietka žalobkyne, ktorá tým odôvodňovala zásah do tohto svojho práva, tak ani v tomto prípade nie je dôvodná.

C. K nevykonaniu navrhnutých dôkazov

11. Podľa § 119 SSP správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy (resp. je ním dokonca viazaný, porov. úvodnú vetu § 120 SSP a contrario). Môže však vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia alebo na rozhodnutie vo veci. Predpoklady, za ktorých tak súd môže a má urobiť, vyplývajú zo žalobných bodov, resp. z tých okolností, na ktoré správny súd prihliada aj nad rozsah žalobných bodov (§ 134 ods. 2 SSP). Správny súd je vo veciach pozemkových úprav zásadne viazaný rozsahom a dôvodmi správnej žaloby, keďže nejde o veci vymedzené v § 134 ods. 2 písm. c) až f) SSP, teda v zásade žalobnými bodmi (konkrétne skutkové a právne dôvody, kvôli ktorým žalobca považuje napadnuté rozhodnutie za nezákonné), ktoré žalobca vymedzuje v správnej žalobe [§ 181 ods. 1 písm. e) SSP]. Účelom dokazovania podľa § 119 SSP tak nie je dopĺňať ani vyhľadávať nové skutkové a právne dôvody nezákonnosti rozhodnutia, ale len prípadne verifikovať tie dôvody, ktoré boli uplatnené.

12. Žalobkyňa tvrdí, že výsluchom svedka P. N. bolo možné preukázať, že niektorí vlastníci boli zvýhodnení. V správnej žalobe však ako príklad konkrétneho zvýhodnenia označila v zásade len manželov M. K tejto námietke však správny súd zaujal celkom zreteľné stanovisko, keď vyslovil, že situáciu týchto manželov a žalobkyne nepovažuje za porovnateľnú (najmä kvôli úplne rozdielnym výmerám pozemkov, o ktoré ide), čo je nevyhnutný predpoklad úvahy o zvýhodnení alebo nezvýhodnení. Iné dostatočne konkrétne príklady zvýhodnenia iných účastníkov žalobkyňa v správnej žalobe neoznačila. Potom sa však kasačný súd stotožňuje s názorom správneho súdu, že oboznámenie ďalších spisov, ako aj výsluch takéhoto svedka by boli zbytočné, pretože by nepreukázali žalobkyňou uplatnené žalobné body. Naopak, podľa kasačného súdu je zrejmé, že žalobkyňa chcela až z jeho výsluchu zisťovať konkrétne skutkové a právne dôvody, ktoré by mohla voči rozhodnutiu uplatňovať. Správny súd tak vo výsledku správne nevidel vo výsluchu tohto svedka taký dôkaz, ktorý by bolo potrebné vykonať z dôvodov uvedených v § 119 alebo § 120 SSP. Námietka jeho bezdôvodného nevykonania tak nie je dôvodná.

D. K nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozsudku

13. Najväčšiu skupinu námietok žalobkyne tvoria námietky porušenie jej práva na spravodlivý proces, ktorého sa mal správny súd dopustiť nedostatočným vyrovnaním sa s jej argumentami (k jej námietke nesprávneho právneho posúdenia „z dôvodu procesnej istoty“ pozri ďalej). Úlohou kasačného súdu je tak v tejto časti posúdiť, či správny súd odpovedal na argumenty žalobkyne tak, ako to vyžaduje zákon, no nie to, či sú jeho odpovede právne správne. Podľa ustanovenia § 139 ods. 2 SSP má správny súd v odôvodnení uviesť (okrem iného) posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkázať na ustálenú rozhodovaciu prax. Toto ustanovenie nadväzuje na judikatúru ústavného súdu a ESLP, ktorá právo na riadne odôvodnenie považuje za súčasť práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Zároveň však podľa tejto judikatúry požiadavku na riadne odôvodnenie rozhodnutia nemožno vykladať ako povinnosť súdu dať odpoveď na každý jeden čiastkový argument účastníka konania. Špecifická odpoveď sa vyžaduje, len ak ide o argument kľúčový. No sama okolnosť, že odpovede súdu nezodpovedajú očakávaniam účastníka, neznamená porušenie práva na spravodlivý proces (porov. z posledného obdobia - naprieč senátmi - napr. uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 337/2023, II. ÚS 305/2023, III. ÚS 279/2023 a IV. ÚS 247/2023).

14. Žalobkyňa rozsudku správneho súdu vytyka nedostatok odôvodnenia v otázke primeranosti hospodárskeho stavu pozemkov podľa § 11 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb. Predmetom rozhodovania okresného úradu a žalovaného v prerokúvanej veci však nebola zákonnosť projektu pozemkových úprav a rozdeľovacieho plánu ako celku, ale len námietky žalobkyne. Potom nie je zrejmé, prečo mali vo všeobecnosti skúmať hospodársky stav všetkých pozemkov v celom obvode pozemkových úprav.

Žalobkyňa v námietkach č. 6, 14 a 15 vznesla konkrétne výhrady, prečo sú niektoré navrhované pozemky hospodársky nevhodné (nálety, mokrade, skaly). Okresný úrad aj žalovaný na to reagovali, že nové pozemky sa navrhli aj v lokalitách, kde vlastnila dovtedajšie pozemky, a tiež dodali, že je potrebné vyrovnať záujmy viacerých účastníkov. Správny súd v napadnutom rozsudku odkázal jednak na toto odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia, jednak vytkol žalobkyňi, že žiadne ďalšie konkrétne dôvody tvrdenej neprímeranosti hospodárskeho stavu nových pozemkov nepredniesla. Takéto odôvodnenie považuje kasačný súd za dostatočné, pretože celkom vyčerpáva obsah žalobných bodov. Správny súd nemal dôvod, ako sa to snaží naznačovať žalobkyňa, zaujímať obsiahle stanovisko k pojmu hospodárskeho stavu v zmysle § 11 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb. a jeho primeranosti pri každom jednom pozemku, pretože takáto obsiahla argumentácia by nezodpovedala obmedzenému rozsahu žalobných bodov. Záver o tom, že skutkový stav sa zisťoval aj komisionálnymi pochôdzkami aj z údajov zhotoviteľa, jasne vyplýva zo s. 11 a 12 preskúmaného rozhodnutia.

15. Na námietku žalobkyne o údajnom rozpore s materiálnou rovnosťou účastníkov, ktorú dokazovala situáciou manželov M., správny súd dostatočne jasne odpovedal tým, že ich situáciu nepovažoval za porovnateľnú so situáciou žalobkyne (pozri aj ods. 12 tohto rozsudku). Porovnateľnosť situácie je však základným predpokladom ďalších úvah o nerovnakom zaobchádzaní. Na námietku nenaplnenia účelu pozemkových úprav v zmysle § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 330/1991 Zb., ktorú žalobkyňa spájala primárne s tým, že sa neodstraňujú prekážky užívania jej pozemkov, správny súd reagoval vysvetlením, že žalovaný musí dbať o zosúladenie záujmov všetkých účastníkov pozemkových úprav, nielen niektorého z nich. Aj podľa kasačného súdu je z podaní žalobkyne zrejmé, že ciele pozemkových úprav ako procesu uvedené v § 2 ods. 1 cit. zák. nesprávne identifikuje so svojimi vlastnými cieľmi. Preto odpoveď správneho súdu, ktorá zdôraznila kolektívny rozmer pozemkových úprav, ktoré ako celok majú naplniť tieto ciele, je dostatočná. Aj v týchto častiach sú tak odpovede správneho súdu primerané právnym argumentom žalobkyne v zmysle § 139 ods. 2 SSP. Už len na dôvažok zostáva dodať, že správny súd už v úvode svojho odôvodnenia zdôraznil, že pridelovanie nových pozemkov (rozdeľovací plán) je uplatnením správnej úvahy orgánov verejnej správy, ktorú správne súdy v zmysle § 27 ods. 2 SSP preskúmajú len v tom zmysle, či nevybočila zo zákonných medzí. Kým pre primeranosť z hľadiska výmery a hodnoty ustanovenia § 11 ods. 4 a 5 zákona č. 330/1991 Zb. určujú konkrétne matematické ukazovatele, posudzuje sa primeranosť z hľadiska hospodárskeho stavu len správnu úvahou. Správne mu súdu potom nemožno vyčítať, že sám nezisťoval hospodársky stav toho-ktorého pozemku a neurčoval, ako konkrétne sa má prejavíť v rozdeľovacom pláne, ale len preskúmal len udržateľnosť toho, ako hospodársky stav na konkrétne námietky žalobkyne posúdil žalovaný.

E. Námietka nesprávneho právneho posúdenia „z dôvodu procesnej istoty“

16. Žalobkyňa „z opatrnosti“ namietla aj nesprávne právne posúdenie veci podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Podľa § 440 ods. 2 SSP sa tento dôvod musí vymedziť tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Má teda uviesť, ktorú normu správny súd nesprávne vyložil a z akých dôvodov, prípadne ktorú právnu normu správny súd nepoužil, hoci ju použiť mal, alebo ako konkrétne ju použil, hoci ju mal použiť inak (porov. obsiahlejší rozbor v uzneseniach tunajšieho súdu sp. zn. 7 Sžsk 55/2020, 5 Sžk 18/2021, 4 Sžk 24/2021 a 6 Svk 17/2021). Podľa kasačného súdu už sama okolnosť, že žalobkyňa tento dôvod namietla len „z dôvodu procesnej istoty“ (potom, čo správne mu súdu vytkla nedostatočné odôvodnenie), svedčí o tom, že vymedzenie tohto dôvodu nie je úplne jasné ani jej. Žalobkyňa právne posúdenie správneho súdu (ktoré napáda) identifikovala v tom, že podľa neho postačuje, ak sa orgány verejnej správy primeranosťou v zmysle kritérií uvedených v § 11 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb. zaoberajú len v niektorých prípadoch, teda pri niektorých pozemkoch. Správny súd však v ods. 127 svojho rozsudku zdôraznil, že žalobkyňa sama (okrem námietok č. 6, 14 a 15) žiadne dôvody neprímeranosti z pohľadu hospodárskeho stavu neuviedla, a tak ani žalovaný, ani správny súd nemali prečo preskúmať primeranosť iných pozemkov. Okrem toho správny súd opakovane zdôrazňoval (porov. ods. 121 a 131 napadnutého rozsudku), že v procese pozemkových úprav treba zohľadňovať záujmy všetkých účastníkov, a preto kritériá uvedené v § 11 ods. 3 cit. zák. treba skúmať vo vzťahu ku každému vlastníkovi a pozemku. Podľa kasačného súdu tak správny súd v napadnutom rozsudku vyslovil opak toho, čo v ňom vidí žalobkyňa. Žalobkyňa tak v skutočnosti nenamieta proti právne mu posúdeniu veci správnym súdom, ale proti konkrétne mu záveru, či ten-ktorý pozemok svojím hospodárskym stavom je alebo nie je primeraný. Ako však už bolo zdôraznené, toto posúdenie a záver správny súd vôbec nevyslovil, pretože spadali do voľnej úvahy okresného úradu a žalovaného, ktorú správny súd nemohol nahradiť vlastnou úvahou.

IV.

Záver

17. Na základe uvedených úvah tak kasačný súd dospel k záveru, že nie sú dané uplatnené sťažnostné body, a preto kasačnú sťažnosť žalobkyne podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

18. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 168 ods. 1 a § 467 ods. 1 SSP, keď žalobkyňa vo veci úspech nemala a žalovaný ho síce mal, kasačný súd však nezistil dôvody, aby sa mu nárok na náhradu trov priznal.

19. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.